

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565

สรุปประเด็นที่มีการเปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติม จากเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

1. มีการเพิ่มเติมคำจำกัดความ ดังต่อไปนี้

1.1 อาจารย์ประจำ

เพิ่มเติม ให้สามารถเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่าในตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่าในสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด หรือบุคคลในองค์กรภายนอกที่มีการตกลงร่วมผลิต ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา

1.2 คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร

หมายถึง คุณวุฒิที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชา คุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาการหรือวิชาชีพของหลักสูตร คุณวุฒิอื่นแต่มีประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นที่ประจักษ์ที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนในหลักสูตรสาขานั้นบรรลุผลลัพธ์ โดยการพิจารณาคุณวุฒิที่สัมพันธ์กันให้อยู่ในดุลยพินิจของสภาสถาบันอุดมศึกษา

1.3 นักวิจัยประจำ

หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ที่มีหน้าที่ค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

1.4 การตกลงร่วมผลิต

หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร

1.5 องค์กรภายนอก

หมายถึง สถาบันอุดมศึกษา หรือเป็นหน่วยราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น

2. การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาค

- *เพิ่มเติม* ให้สามารถคิดหน่วยกิต กิจกรรมการเรียนอื่นที่สร้างการเรียนรู้นอกเหนือจากจากรายวิชา ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ การทำโครงการ การค้นคว้าอิสระ และวิทยานิพนธ์ โดยให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต โดยให้เป็นตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

3. โครงสร้างหลักสูตร

- มีการปรับชื่อแผนการเรียนระดับปริญญาโท ดังนี้
  - (1) ปรับชื่อจากแผน ก (แบบ ก1 และ แบบ ก 2) เป็น **แผน 1 แบบวิชาการ** (โดยให้เลือกทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว หรือศึกษารายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ เหมือนเดิม)
  - (2) ปรับชื่อจากแผน ข เป็น **แผน 2 แบบวิชาชีพ** ที่เน้นการศึกษารายวิชาและการค้นคว้าอิสระเชิงประยุกต์ใช้ความรู้ในวิชาชีพ

4. คุณวุฒิ คุณสมบัติ และจำนวนอาจารย์

- อนุมัติให้อาจารย์ใหม่ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก ที่ยังไม่มีผลงานทางวิชาการ สามารถสอนในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ปริญญาโท และปริญญาเอก ได้
- แต่หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก **ต้องมีผลงานทางวิชาการ** ภายหลังสำเร็จการศึกษาอย่างน้อย 1 เรื่อง ภายใน 2 ปี หรือ 2 เรื่อง ภายใน 4 ปี หรือ 3 เรื่อง ภายใน 5 ปี
- คุณวุฒิ คุณสมบัติอื่นๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

คุณสมบัติ	ประกาศนียบัตรบัณฑิต/ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
1. อาจารย์ประจำหลักสูตร	ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง (มีผลงาน 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง และอย่างน้อย 1 เรื่อง เป็นผลงานวิจัย)	มีผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรง ตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง (เดิม: มีผลงาน 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง และอย่างน้อย 1 เรื่อง เป็นผลงานวิจัย)
2. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	จำนวนอย่างน้อย 3 คน (เดิม: จำนวนอย่างน้อย 5 คน)	ไม่เปลี่ยนแปลง	มีผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรง ตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง
3. อาจารย์ผู้สอน	ไม่เปลี่ยนแปลง	กรณี อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบ กระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษา ตลอด ระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย (เดิม: มีข้อกำหนดเรื่อง “อาจารย์ผู้สอนต้องมีชั่วโมงสอนไม่ เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา”)	กรณี อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบ กระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษา ตลอด ระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย (เดิม: มีข้อกำหนดเรื่อง “อาจารย์ผู้สอนต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกิน ร้อยละ 50 ของรายวิชา”)
4. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลัก		ไม่เปลี่ยนแปลง (มีผลงาน 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง และอย่างน้อย 1 เรื่อง เป็นผลงานวิจัย)	มีผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรง ตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง (เดิม: มีผลงาน 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง และอย่างน้อย 1 เรื่อง เป็นผลงานวิจัย)
5. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ร่วม		- นักวิจัยประจำ สามารถเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้ - กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอก และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือ สัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง (เดิม: กำหนดให้มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติ ไม่ น้อยกว่า 10 เรื่อง)	- นักวิจัยประจำ สามารถเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้ - กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอก และมี ผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่อ อยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อ วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง (เดิม: กำหนดให้มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติ ไม่ น้อยกว่า 5 เรื่อง)

คุณสมบัติ	ประกาศนียบัตรบัณฑิต/ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		- หากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด จะต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น (เดิม: ต้องแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบด้วย)	- หากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด จะต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น (เดิม: ต้องแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบด้วย)
6. อาจารย์ผู้สอนวิทยานิพนธ์		- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอก และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง (เดิม: กำหนดให้มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง) - หากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด จะต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น (เดิม: ต้องแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบด้วย)	- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอก และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง (เดิม: กำหนดให้มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง) - หากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด จะต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น (เดิม: ต้องแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบด้วย)

5. ไม่มีการกำหนดจำนวนหน่วยกิตในการลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา **ระยะเวลาในการศึกษา และการพัฒนา** โดยให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

6. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

6.1 ระดับปริญญาโท

แผน 1 แบบวิชาการ	แผน 2 แบบวิชาชีพ
1. มีการสอบปากเปล่า โดยให้เป็นระบบเปิดที่ผู้สนใจเข้า รับฟังได้ 2. มีการตีพิมพ์/เผยแพร่ ผลงาน <u>อย่างใดอย่างหนึ่ง</u> ดังต่อไปนี้ (1) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ได้รับการตีพิมพ์ <i>(ไม่ได้มีการกำหนดว่าต้องเป็น “ระดับชาติ” หรือ “ระดับนานาชาติ”)</i> (2) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ได้รับการเผยแพร่ในรูปแบบบทความ (3) นวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ (4) ผลงานทางวิชาการอื่นซึ่งสามารถสืบค้นได้ตามที่ สถาบันอุดมศึกษากำหนด	1. มีการสอบปากเปล่า โดยให้เป็นระบบเปิดที่ผู้สนใจ เข้ารับฟังได้

6.2 ระดับปริญญาเอก

แผน 1	แผน 2
1. มีการสอบปากเปล่า โดยให้เป็นระบบเปิดที่ผู้สนใจเข้า รับฟังได้ 2. มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ในการสอบ ประกอบด้วย (1) องค์กรความรู้ใหม่ซึ่งพิจารณาจากข้อความแห่งการ ริเริ่ม (2) ความรู้ความเข้าใจในวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา 3. การตีพิมพ์/เผยแพร่ ผลงานสามารถ <u>เลือกทำแบบใด</u> <u>แบบหนึ่ง</u> ดังนี้ แบบที่ 1 ประกอบด้วย 1. ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ <u>หรือ</u> อย่างน้อย ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับ นานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศที่ คณะกรรมการกำหนด อย่างน้อย 2 เรื่อง แบบที่ 2 ประกอบด้วย 1. ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ <u>หรือ</u> ได้รับการ	1. มีการสอบปากเปล่า โดยให้เป็นระบบเปิดที่ผู้สนใจ เข้ารับฟังได้ 2. มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ในการสอบ ประกอบด้วย (1) องค์กรความรู้ใหม่ซึ่งพิจารณาจากข้อความแห่ง การริเริ่ม (2) ความรู้ความเข้าใจในวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา 3. การตีพิมพ์/เผยแพร่ ผลงานสามารถ <u>เลือกทำแบบใด</u> <u>แบบหนึ่ง</u> ดังนี้ แบบที่ 1 ประกอบด้วย 1. ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของ วิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ <u>หรือ</u> อย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสาร ระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศที่ คณะกรรมการกำหนด อย่างน้อย 1 เรื่อง แบบที่ 2 ประกอบด้วย 1. ผลงานนวัตกรรม <u>หรือ</u> ผลงานสร้างสรรค์ที่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เชิง

แผน 1	แผน 2
ยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อย 1 เรื่อง 2. <u>ผลงานนวัตกรรม หรือ ผลงานสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เชิงสังคมและเศรษฐกิจ อย่างน้อย 1 เรื่อง หรือ ได้รับสิทธิบัตร อย่างน้อย 1 สิทธิบัตร</u> - กรณีผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ วิทยานิพนธ์ ต้องได้รับการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกในสาขาเดียวกันหรือเกี่ยวข้อง อย่างน้อย 3 คน ที่เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษา 4. สำหรับกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อาจเผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่มีคุณภาพตามที่คณะกรรมการกำหนด	<u>สังคมและเศรษฐกิจ อย่างน้อย 1 เรื่อง หรือ ได้รับสิทธิบัตร อย่างน้อย 1 สิทธิบัตร</u> - กรณีผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ วิทยานิพนธ์ต้องได้รับการประเมิน จากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกในสาขาเดียวกันหรือเกี่ยวข้อง อย่างน้อย 3 คน ที่เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษา 4. สำหรับกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อาจเผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่มีคุณภาพตามที่คณะกรรมการกำหนด

7. การออกไปปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา ต้องระบุหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระที่สอดคล้องกับสาขาวิชา

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- ยังไม่มีการกล่าวถึงประเด็น “การรับและการเทียบโอนหน่วยกิต” ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565